

Ballerup Lærereforening

Danmarks Lærereforening - kreds 21

Ballerup, den 17. august 2021

Ballerup Kommune

Att: Børne- og skoleudvalget & Kommunalbestyrelsen

Høringsvar vedrørende forhøjelse af skolernes enhedstakst ved segregering af elever til specialskoler og specialtilbud.

Tak for det tilsendte materiale, som vi har læst med stor interesse.

Inklusion har længe været det enkeltstående område, som har presset lærernes arbejdsmiljø mest. Klasserummet er blevet et langt mere kompliceret rum at træde ind i, hvor det er reglen mere end undtagelsen, at der er flere elever med særlige behov, som der selvfølgelig skal tages særligt hensyn til.

Det er en tendens, som Ballerup ikke står alene med. Over det ganske land har der været en markant stigning i antallet af børn, som har en eller flere diagnoser. Langt de fleste af disse børn er at finde i almenområdet og tendensen er, at de, som bliver visiteret videre til specialtilbud, har større udfordringer end tidligere. Gruppeordningerne tager nu en del af de elever, som tidligere ville have været visiteret videre til Kasperskolen. Tidligere var det ikke nødvendigt at have ansat pædagoger på Ordblindeinstituttet. Det er det nu og har efterhånden været sådan i et par år, og der er ingen tegn på, at denne bevægelse ser ud til at vende - snarere tværtimod.

Det er fx en tydelig målsætning for Ballerup Kommune, at tilbageslutning fra specialiserede tilbud skal foregå i langt højere grad end det gør nu.

Vi inkluderer mange

I Ballerup kan vi faktisk godt klappe os selv på skulderen for at inkludere mange børn i det almene klasserum. Vi har over de sidste 10 år inkluderet ca. 95% af alle elever, hvilket i år er 0,8 procentpoint mere end forventet ud fra vores socioøkonomiske indeks.

Det er ikke en succeshistorie uden konsekvenser: Lærerne oplever det som en særdeles vanskelig og udfordrende opgave at inkludere så mange børn med forskelligartede udfordringer. Ofte er der ikke tid eller ressourcer til at nå hele vejen rundt, hvilket påvirker klassens læringsrum og lærernes arbejdsmiljø.

Udgifterne stikker af

Alligevel stikker udgifterne af til det specialiserede område i vores kommune. Den største grund til dette er, at antallet af børn med behov for omfattende støtteforanstaltninger er steget betragteligt. Disse børn er de allersværeste at inkludere i det fælles klasserum, da man på almenområdet mangler ressourcerne og den fornødne specialpædagogiske viden til at kunne rumme og tilgodese disse behandlingskrævende børn. Konsekvensen er, at disse elever ofte er uden for klassens fællesskab, lærere står magtesløse og fortvivlede over situationens alvor og klasserummet bliver ikke et trygt og udviklende sted at være for hverken eleven med særlige behov eller for de øvrige elever i klassen. Som en naturlig

konsekvens heraf, bliver en del af disse børn visiteret til de dyre special- og behandlingstilbud.

For mange af børnene er det en ulykkelig situation at blive visiteret videre. Flere ønsker at komme tilbage til almenområdet og alt for mange bliver en del af det sociale system i en alt for tidlig alder.

Da Ballerup ikke er den eneste kommune med disse problemer, så er der nærmest opstået en industri med private specialiserede tilbud, hvor priserne kun går en vej - op.

Brug ressourcerne klogere

Ballerup Lærerforening mener, at der er behov for mere ordnede forhold og mener, at det er bydende nødvendigt, at kommunerne finder sammen på tværs af kommunegrænser med det formål at skabe specialiserede tilbud af høj kvalitet, hvor der er en langt mere tydelig sammenhæng mellem pris og opgave. For det behøver ikke at være en sandhed, der er mejslet i sten, at det går børn dårligt senere i livet, hvis de er blevet visiteret til en special- eller behandlingsskole. Et godt eksempel på dette er Kasperskolens dagbehandlingstilbud, som godt nok er dyrt, men hvor de lykkes med at få langt de fleste igennem folkeskolens prøver og godt rustede til livet efter folkeskolen. Det er også et eksempel på, at et tilbud, som er dyrt på den korte bane sagtens kan vise sig at være den bedste løsning, både økonomisk og menneskeligt, på den lange bane.

Tidligere havde man også større succes end nu med at sammenstykke specialtilbud i nærhed til almenområdet, hvor gruppeordningernes elever kunne tilknyttes en almen klasse i større eller mindre dele af sin skoletid.

Et andet alternativ er at understøtte skolefleks-modellen med flere midler, der ellers ville have gået til de private specialiserede tilbud. For med ordentlige pædagogiske løsninger tæt på almenområdet kunne der være et sammenfald mellem en fornuftig specialpædagogisk og økonomisk løsning, hvor muligheden for at strikke et personligt skema sammen, der tager udgangspunkt i det pågældende barns behov kunne lykkes. Det kunne fx også være at se på øgede muligheder for erhvervspraktik eller andre forhold, hvis det måtte give mening.

Ressourcetildelingsmodellen og mellemformer

Med den ny ressourcetildelingsmodel i 2019 blev den centrale pulje til børn med behov for støtte over 9 timer gjort decentral samtidig med, at skolerne skulle betale en enhedstakst på 200.000,-kr., hvis der blev visiteret videre til specialiserede tilbud. Sigtet var at forkorte sagsbehandlingstiden, at understøtte en tidlig indsats og finde gode løsninger tæt på almenområdet. I slipstrømmen heraf opstod en række tilbud på kanten - også kaldet mellemformer. Det er en landsdækkende tendens, som desværre efterlader vide muligheder for fortolkning og noget så grundlæggende som enighed om, hvad den egentlige definition af mellemformer er, udestår.

I Ballerup findes mellemformerne på samtlige skoler med mange forskellige målsætninger. Om disse tilbud har den fornødne kvalitet og om de lever op til lovgivningen, har vi ikke konkret viden om. Da en stigende enhedstakst forventeligt vil føre til færre visitationer, må det også forventes, at mellemformerne vokser. Af samme grund anbefaler vi, at man evaluerer anvendelsen af den decentrale pulje og mellemformernes kvalitet inden, man lægger et større ansvar heri.

Ydermere kræver det øgede fokus på tilbageslutning af elever til almenområdet, at man har den specialiserede viden og ressourcer til at løfte denne vigtige opgave.

En enhedstakst på 300.000,-kr.

Ballerup Lærereforening går ikke ind for en forhøjelse af enhedstaksten, da der er en betydelig risiko for, at det økonomiske incitament vil få en alt for stor betydning i vurderingen af, hvad der måtte være bedst for det enkelte barn.

Samtidig ligger vi i forvejen ganske højt med en enhedstakst på 200.000,-kr. I en INDEX100-rapport fra 2020 kan vi konstatere at blandt de 20 kommuner, som man sammenlignede lå den højeste enhedstakst på 232.000,-kr. og den laveste på 52.000,-kr.¹

Derudover formoder vi, at det må være en fejl, at der i høringsbrevet står følgende:

“Forhøjelsen af enhedstaksten omfatter kommende nyvisiterede og reviderede elever”. Hvis det mod forventning er korrekt vil denne formulering slå bunden fuldstændig ud af skolernes økonomi. Sådan som vi læser formuleringen, vil enhver revisitering fremover koste 300.000,-kr. selvom, der til at begynde med, var betalt 200.000,-kr. Og hvad med alle de elever, der blev visiteret videre inden der overhovedet var en enhedstakst?

Alternative finansieringsmuligheder

Vi har tidligere været inde på, at vi ikke visiterer flere børn væk end tidligere, men dem vi visiterer videre havner i dyrere, ofte private tilbud. Samtidig går det ikke særligt godt for de børn, som ender i disse tilbud. Af samme grund må der ligge et pædagogisk og økonomisk potentiale i at finde fornuftige løsninger enten i eller tæt på almenområdet med specialiseret støtte i klasserummet. Skolefleks kunne være en mulighed og mellemformerne kan helt sikkert også noget, men vi skal handle på et informeret grundlag og ikke forfalde til snuptagsløsninger, der udelukkende har sit udspring i økonomiske incitament. Et vigtigt pejlemærke er, at det ikke skal ske på bekostning af kvaliteten i undervisningen for den samlede klasse, og så skal det pædagogiske og menneskelige hensyn vægtes højere end økonomien.

Vi vil meget gerne invitere os selv i et konstruktivt samarbejde omkring fremtidsperspektiverne inden for dette vigtige område.

Med venlig hilsen

Ballerup Lærereforenings Styrelse

Vibe Larsen & Kasper Mortensen

¹ <https://benchmark.dk/media/17946/kommunernes-styring-af-specialundervisningsomraadet.pdf>